

ТЕСТ «ЧИ ХОРОШІ ВИ БАТЬКИ»

Перша цифра після кожного запитання відповідає ствердженню «так», друга — запереченню «ні», третя означає — «іноді».

1. Чи дає вам підстави для хвилювання стан здоров'я та фізичний розвиток вашої дитини? (0, 4, 2)
2. Треба чи ні давати дітям гроші на «кишенькові витрати» залежно від їх потреб? (4, 0, 2)
3. Чи дозволяєте ви дитині допомагати вам по господарству, хай навіть ця допомога незначна? (4,0,3)
4. Чи вважаєте ви, що незначна брехня з боку дитини допустима? (0, 4, 2)
5. Чи має ваша дитина шанси переконати вас у суперечці? (5, 0, 3)
6. Чи можуть ваші діти мати від вас секрети? (3, 0, 2)
7. Чи засуджуєте ви суворість у вихованні дітей? (5, 0,0)
8. Чи легко налагоджуєте ви контакти з приятелями вашої дитини? (4, 0, 2)
9. Чи просите ви пробачення у дитини, якщо несправедливо її покарали? (5,0,3)
10. Чи систематично ви цікавитесь навчанням дитини у школі? (4, 0, 1)
11. Чи дотримуєтесь ви у вихованні дітей традицій вашого роду і народу? (4, 0, 1)
12. Чи формуєте ви у своєї дитини почуття національної самосвідомості, честі й гідності? (5,0,0)

Тепер підсумуємо. Знайдіть суму. Якщо вона становитиме

50 — ви ідеальні батьки, такі ідеальні, що можна замислитися, чи на всі питання відповідали щиро.

35—45 — ви дуже любите дитину, відчуваєте всю важливість своїх обов'язків перед нею.

30—34 — взагалі ви непогані батьки, хоча часом і припускаєтесь помилок, які «підривають» ваш авторитет перед дитиною.

25—29 — на жаль, у багатьох ситуаціях ви не є досконали вихователі, й діти, мабуть, не почуваються з вами досить добре і просто.

20—24 — ви зовсім непослідовні у вчинках, надто часто робите те, чого не варто робити ніколи. Діти не знають, коли і в чому вони можуть на вас покластися.

19 та менше — маємо надію, що такої суми не набрав ніхто, бо в цьому разі можна лише поспівчувати вашій дитині.

ТЕСТ «МАМА ПОДРУГА ЧИ...»

1. Якщо у ваших дітей з'явилися проблеми або вони закохалися, то чи ви про це дізнались?

- А. Вони самі мені про це розповіли.
- Б. Вони розповіли про це татові або іншій близькій людині.
- В. Я – мати, я це просто відчула.
- Г. Дізналася про це випадково.

2. Як подруги чи друзі вашої дитини ставляться до вас?

- А. Як до другої мами.
- Б. Замовкають або ж переводять розмову на іншу тему, коли я заходжу.
- В. З повагою, але холоднуvато.
- Г. З повагою і любов'ю.

3. Чи запрошували вас діти хоч один раз туди, де вони збираються з друзями?

- А. Інколи "витягують" мене в кіно.
- Б. Ні, оскільки не хочуть бути зі мною будь-де.
- В. Запрошували, проте я відмовилася.
- Г. Ті місця, де вони збираються, мене не цікавлять.

4. Багато батьків скаржаться, що дорослі діти часто беруть їхній одяг, щоб поносити. Чи трапляється це у вашій родині?

- А. Цього не буває, оскільки мої речі їм не підходять.
- Б. Цього не відбувається, оскільки вони давно вже вийшли з моди.
- В. Мені просто доводиться шукати свої речі в шафі.
- Г. Я цього не дозволяю, бо вважаю, що кожен повинен носити свої речі.

5. Виявилося, що ваші діти дуже зацікавились однією з телепрограм. Які ваші дії?

- А. Я розпитую, чим сподобалась їм ця програма.
- Б. Мені не цікаво те, що цікавить їх.
- В. Сподіваюся, що вони мені розкажуть про цю передачу.
- Г. Якийсь час вникаю в зміст програми, а потім обговорюю її разом з ними.

6. Скільки разів після того, як народилися ваші діти ви говорили: "В наші часи було не так"?

- А. Один чи два рази, бо я розумію, що все змінюється.

Б. Стільки разів, що й не пам'ятаю.

В. Небагато, адже повторами нічого не доб'єшся.

Г. Я їм цього не говорила, але говорила своїм ровесникам.

Результати:

Від "4" до "6" відповідей позначено буквою "А". Без будь-якого сумніву ви мати-подруга для своїх дітей. Ви швидше належите до тих людей, які вважають, що любов і повага прекрасно доповнюють одне одного.

Три або менше відповідей позначено буквою "А". Конче потрібно налагодити тісніші взаємини зі своїми дітьми, постарайтеся побільше дізнатися про їхні інтереси, друзів.

Від "4" до "6" відповідей позначено буквою "Б". Увага! Ваші діти не знаходять з вами взаєморозуміння. Не дозволяйте віковому бар'єру виникнути між вами.

Ваші відповіді позначено буквами "В" і "Г". Це вже дуже небезпечно. Очевидно, ви "даєте дітям крила і тут же їх підрізаєте". Це породжує в них невпевненість.

ТЕСТ «ДІТЕЙ ВИХОВУЮТЬ БАТЬКИ, А БАТЬКІВ?»

Уважно прочитайте питання, спробуйте відповісти на них. На кожне запитання існує три відповіді:

- А – можу і завжди так чиню;
- Б – можу, але чиню так не завжди;
- В – не можу.

Тест доповнить вашу уяву про себе як про батьків, допоможе зробити певні висновки щодо проблеми виховання дітей.

Чи можете ви...

1. У будь-який момент залишити свої справи і зайнятися дитиною?
2. Порадитись із дитиною "на рівних"?
3. Зізнатися дитині у помилці, яку ви допустили у ставленні до неї?
4. Вибачитись перед дитиною в разі потреби?
5. Володіти собою і зберігати спокій, навіть якщо поведінка дитини вивела вас із себе?
6. Розповісти дитині про повчальний випадок зі свого дитинства, який показує вас у не вигідному світлі?
7. Поставити себе на місце дитини?
8. Повірити хоча б на хвилинку, що ви прекрасна фея або принц?
9. Завжди утримуватися від слів та виразів, які можуть образити дитину?
10. Пообіцяти дитині, що виконаєте її бажання за хорошу поведінку?
11. Виділити дитині хоча б один день, коли вона може робити, що хоче, поводитися, як бажає, ні в що не втручатися?
12. Не прореагувати, якщо ваша дитина вдарила, грубо штовхнула або незаслужено образила іншу дитину?
13. Встояти проти юнацьких прохань та сліз, якщо впевнені що це каприз?

Підрахуйте бали: А – 3, Б – 2, В – 1.

Від 30 до 39 балів. Це означає, що дитина – найбільша цінність у вашому житті.

Ви намагаєтесь не тільки зрозуміти, але і пізнати її, ставитесь до неї з повагою, дотримуетесь найбільш прогресивних принципів виховання і постійної лінії поведінки. Іншими словами, ви дієте правильно і можете сподіватися на гарні результати.

Від 16 до 30 балів. Турбота про дитину для вас – першочергове завдання. У вас є риси вихователя, але на практиці ви не завжди буваєте послідовними і принциповими. Іноді ви дуже суворі, іноді навпаки – дуже м'які. Крім того, ви любите компроміси, які послаблюють виховний ефект. Вам необхідно серйозно замислитися над своїм підходом до виховання дитини..

Менше 16 балів. У вас серйозні проблеми з вихованням дитини. У вас не вистачає або знань, або бажання виховати дитину особистістю. Можливо, і першого, і другого. Радимо звернутися по допомогу до спеціалістів – педагогів, психологів, більше читати спеціальної літератури

ТЕСТ «ЧИ ХОРОШИЙ ВИ БАТЬКО (МАТИ)»

На запитання цього тесту можна відповісти «так», «ні», «не знаю».

1. На деякі вчинки підлітка ви часто реагуєте «вибухом», а потім шкодуєте про це.
2. Інколи ви вдаєтеся до допомоги чи поради інших осіб, коли не знаєте, як реагувати на поведінку вашої дитини.
3. Ваші інтуїція і досвід — найкращі порадики у вихованні дитини.
4. Інколи вам трапляється довірити підлітку таємницю, які ви нікому іншому не розповіли б.
5. Вас ображає негативна думка про власну дитину інших людей.
6. Вам трапляється просити в підлітка пробачення за свою поведінку.
7. Ви вважаєте, що дитина не повинна мати таємниць від батьків.
8. Ви помічаєте між своїм характером і характером дитини відмінності, які інколи радують вас.
9. Ви надто сильно переживаєте неприємності або невдачі своєї дитини.
10. Ви можете втриматися від купівлі якоїсь речі для підлітка (навіть коли маєте гроші), бо знаєте, що їх у нього вистачає.
11. Ви вважаєте, що до певного віку найкращий вихований аргумент для дитини — фізичне покарання.
12. Ваша дитина саме така, про яку ви мріяли.
13. Ваша дитина завдає вам більше клопоту, аніж радості.
14. Інколи вам здається, що підліток учить вас нових думок і поведінки.
15. У вас конфлікти із власною дитиною.

Підрахунок результатів.

За кожну відповідь «так» на запитання 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, а також «ні» на запитання 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15 — одержуєте по 10 балів.

Підрахуйте одержане.

100—150 балів. У вас великі здібності до правильного розуміння власної дитини. Ваші погляди й судження — вірні союзники у вирішенні різних проблем виховання. Якщо це на практиці супроводжується такою відкритою поведінкою, сповненою терпимості, вас можна визнати прикладом, гідним наслідування. Для

ідеалу вам не вистачає одного невеличкого кроку. Ним може стати думка вашої власної дитини.

50—90 балів. Ви стоїте на правильному шляху до кращого розуміння власної дитини. Свої тимчасові труднощі або проблеми з ним ви можете вирішити, починаючи з себе.

І не намагайтеся виправдати себе браком часу або вдачею своєї дитини. Є кілька проблем, на які ви маєте вплив, тому намагайтеся це використати. І не забувайте, що розуміти — це завжди означає сприймати. Не тільки дитину, а й власну особистість також.

0—49 балів. Можна більше співчувати вашій дитині, ніж вам, бо вона не потрапила до батька — доброго друга і провідника на важкому шляху здобуття життєвого досвіду. Але ще не все втрачено. Якщо ви справді щось хочете зробити для своєї дитини, спробуйте! Може, знайдете когось, хто вам у цьому допоможе. Це не буде легко, але згодом обернеться вдячністю і вдалим життям вашої дитини.

АНКЕТА «БАТЬКИ І ДІТИ»

1. Чи знаєте ви здібності своєї дитини?

Ні – 0 Намагаюся взнати - 3 Так - 5

2. Чи вирішуєте разом із дитиною її особисті проблеми?

У дитини проблем не буває – 0

Навряд чи – 3 Думаю, що так - 5

3. Що ви можете сказати про темперамент своєї дитини?

Нічого – 0 Подібний до мого – 3

Знаю і зважаю на нього - 5

4. Чи звертаєте ви увагу на фізичний стан своєї дитини (поставу і т.п.)?

Не маю часу - 0 Думаю, що так - 3

Вважаю, що це дуже важливо - 5

5. Музика, образотворче мистецтво, художня література допомагають вихованню в дитини почуття краси, гармонії?

Це марнування часу – 0 Не знаю – 3 Здається, так - 5

6. Якщо дитина вчинила негарно, чи розумієте ви, що це може бути результатом вашого неправильного виховання?

Цього не може бути - 0 Не знаю - 3 Можливо - 5

7. приходячи з роботи у розлюченому стані, ви часто вихлюпуєте свій гнів на дитину?

Так - 0 Не замислююся над цим - 3

Намагаюся контролювати свої емоції і залишати за дверима домівки проблеми, які стосуються роботи - 5

8. Якби вам запропонували цікаву подорож, чи взяли б ви з собою дитину?

Люблю відпочивати на самоті - 0 Не знаю - 3

Обов'язково, якщо це було б можливо - 5

9. Якщо вчитель нарікатиме на вашу дитину, ви зразу розлютитесь?

Так - 0 Дивлячись за що - 3

Вислухаю дитину і постараюсь розібратись у суті речей - 5

10. Як ви вважаєте: дитина скоріше прислухається до вашої думки, ніж до думки когось іншого (свого товариша)?

Гадаю, що ні – 0 Безперечно - 3

Гадаю, що моя думка має для неї вагу – 5

Підрахуємо бали

0 – 20. Батьки мають приділяти своїм дітям якомога більше уваги.

21 – 35. Батьки звертають увагу на проблеми своїх дітей, але повністю вирішувати їх не мають або можливостей, або знань, або часу.

36 – 50. Гарні стосунки в сім'ї дозволяють спільно розв'язувати проблемні ситуації, прекрасно розуміти один одного. Але не слід забувати про виховання самостійності і самодостатності

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ «ЧИ МОЖЕТЕ ВИ?»

А - можу і завжди так роблю.

Б - можу, але не завжди так роблю.

В - не можу.

1. У будь-яку хвилину залишити свої справи і приділити увагу дитині.
2. Радитись з дитиною, не зважаючи на її вік.
3. Зізнатися дитині, що ваші дії стосовно неї були помилковими.
4. У випадку, якщо були не праві, вибачитися перед дитиною.
5. Володіти собою і зберігати спокій, навіть якщо вчинок дитини вивів Вас із рівноваги.
6. Поставити себе на місце дитини.
7. Повірити хоча б на хвилину, що Ви - добра фея (добрий король).
8. Розповісти дитині повчальну історію зі свого дитинства, яка показує Вас не зовсім у вигідному світлі.
9. Завжди уникати слів, які можуть поранити дитину.
10. Пообіцяти дитині виконати її бажання за умови її гарної поведінки.
11. Виділити дитині один день, коли вона зможе робити все, що забажає, і вести себе, як захоче.
12. Не реагувати, якщо ваша дитина незаслужено вдарила, образила іншу дитину.
13. Не звертати увагу на дитячі сльози та прохання, якщо ви впевнені, що це каприз, швидкоплинна примха.

Порахуйте бали:

А - 3 бали, Б - 2 бали, В - 1 бал.

Якщо Ви набрали від 30 до 39 балів.

Ваша дитина - найбільший скарб к вашому житті. Ви намагаєтесь не тільки зрозуміти, але й пізнати її, ставитесь до леї з повагою, дотримуєтесь найбільш прогресивних методів виховання. Ви на правильному шляху і можете розраховувати на гарні результати.

Якщо Ви набрали від 16 до 30 балів.

Піклуватися про дитину для Вас найголовніше. Ви маєте здібності вихователя, але па практиці не завжди послідовно і цілеспрямовано їх використовуєте. Інколи

Ви дуже суворі або занадто м'які, крім того, маєте схильність до компромісів, що послаблює виховний ефект. Вам слід серйозно замислитися над своїм підходом у вихованні дитини.

Якщо Ви набрали менше 16 балів.

У Вас серйозні проблеми у вихованні дитини. Вам не вистачаєш або знань, або бажання і прагнення виховати дитину творчою особистістю, а, можливо, і того, й іншого. Ми ралимо Вам звернутися за допомогою до спеціалістів - педагогів та психологів, ознайомитися з літературою з питань сімейного виховання. Не забувайте, що формування особистості - дуже складний і відповідальний процес. Ось чому виконання батьківського обов'язку приносить людині найбільш моральне задоволення.

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ ПРАГНЕТЕ ВИРОСТИТИ ТАЛАНОВИТУ ДИТИНУ?

На допомогу Вам – поради Девіда Льюїса, який узагальнив досвід тисячі сімей, у яких ростуть талановиті діти:

- Я відповідаю на всі запитання дитини терпляче й чесно.
- Серйозні питання й висловлювання дитини я сприймаю всерйоз.
- У нас у квартирі стоїть вітрина, на якій дитина може демонструвати свої роботи. Я не сварю дитину за безлад у кімнаті чи на столі, якщо це пов'язано з творчим заняттям і робота ще не закінчена.

- Я надав дитині кімнату або спеціальний куточок виключно для самостійних творчих занять.

- Я показую дитині, що її люблять такою, якою вона є, а не за її досягнення.
- Я надаю дитині можливість проявляти турботу.
- Я допомагаю дитині будувати плани й приймати рішення.
- Я намагаюсь розвивати дитину, показувати цікаві місця.
- Я допомагаю дитині покращити результати її роботи.
- Я допомагаю дитині нормально спілкуватися з іншими дітьми й радий бачити їх у себе в домі.

- Я ніколи не говорю дитині, що вона гірша за інших дітей.
- Я ніколи не караю дитину приниженням.
- Я куплю дитині книги, пов'язані з її інтересами.
- Я вчу дитину мислити самостійно.
- Я регулярно читаю дитині.
- Я привчаю дитину до читання з дитинства.
- Я пробуджую фантазію і уяву дитини.
- Я уважно ставлюся до потреб дитини.
- Я знаходжу час, щоб щоденно побути з дитиною наодинці.
- Я дозволяю дитині брати участь у плануванні сімейного бюджету.
- Я ніколи не сварю дитину за невміння й помилки.
- Я хвалю дитину за навчальну ініціативу.
- Я вчу дитину вільно спілкуватися з дорослими різного віку.
- Я спонукаю дитину вчитися розв'язувати проблеми самостійно.

- У заняттях дитини я знаходжу щось варте похвали.
- Не існує тем, які я виключаю з обговорення з дитиною.
- Я допомагаю дитині бути особистістю.
- Я допомагаю дитині знаходити телепрограми, що заслуговують на увагу.
- Я розвиваю в дитині позитивне сприйняття її здібностей.
- Я ніколи не відмахуюсь від невдач дитини, кажучи: «Я теж не вмію».
- Я заохочую в дитині максимальну незалежність від дорослих.
- Я вірю в здоровий глузд дитини й довіряю їй.

Критерії оцінювання правильності обраної виховної стратегії:

• Якщо Ви чините так лише у 20% аналогічних ситуацій, то Вам необхідно терміново змінити свій стиль спілкування з дитиною.

• Якщо поради відповідають Вашій програмі виховання на 50%, у Вас усе повинно бути гаразд.

• Якщо Ви виконуєте ці поради на 90%, дайте більше свободи дитині й собі!

ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ

За результатами відповідей можна визначити, чи правильно обрано принципи виховання дітей.

Чи можете Ви:

1. У будь-який момент залишити всі свої справи й зайнятися дитиною?
2. Порадитися з дитиною, незважаючи на її вік?
3. Зізнатися дитині в помилці, зробленій стосовно неї?
4. Вибачитися перед дитиною у випадку, якщо Ви були не праві?
5. Опанувати себе й зберегти спокій, навіть якщо вчинок дитини вивів Вас із рівноваги?
6. Поставити себе на місце дитини?
7. Повірити хоча б на хвилинку, що Ви – добра фея чи прекрасний принц?
8. Розповісти дитині повчальний випадок із власного дитинства, у якому Ви постаєте в невідгідному світлі?
9. Завжди утримуватися від слів і виразів, що можуть ранили дитину?
10. Пообіцяти дитині виконати її бажання за гарну поведінку?
11. Виділити дитині один день, коли вона зможе робити все, що забажає, і поводитися, як захоче, а Ви при цьому не будете ні в що втручатися?
12. Не зреагувати, якщо Ваша дитина вдарила або ненавмисно скривдила іншу дитину?
13. Устояти проти сліз, капризів, прохань, якщо відомо, що це – примха?

Варіанти відповідей:

- можу і завжди так роблю – 3 бали;
- можу, але не завжди так роблю – 2 бали;
- не можу – 1 бал.

Результати анкетування:

- Від 30 до 39 балів – Ви дотримуєтесь правильних принципів виховання.
- Від 16 до 30 балів – Ваш метод виховання – «батіг і пряник».
- Менше 16 балів – у Вас немає педагогічних навичок і бажання виховувати дитину.

СВІТЛО ВАШОГО ДОМУ

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ

Відповідаючи на запитання анкети, батьки мають право обрати одну пріоритетну якість.

1. Як Ви думаєте, чого чекає дитина від родини, у якій живе?

- а) Гарної організації побуту;
- б) радості спілкування;
- в) спокою й захищеності.

2. Що найбільше турбує Вас у родині?

- а) Здоров'я дітей;
- б) гарне навчання;
- в) трудова участь дітей у житті родини;
- г) настроїв дітей і причини його змін.

3. Чи самотня Ваша дитина в родині?

- а) Так;
- б) ні;
- в) не знаю.

4. Як Ви думаєте, чи захоче Ваша дитина, щоб її майбутня родина була схожа на батьківську?

- а) Так;
- б) ні;
- в) не знаю.

5. Яка з наведених нижче життєвих установок є, на Вашу думку, для дитини найбільш значущою?

- а) бути матеріально забезпеченою людиною;
- б) зустріти любов;
- в) мати багато друзів;
- г) реалізувати свої інтелектуальні можливості.

6. Чи знайома Ваша дитина з тими моральними проблемами, що існують у родині?

- а) Так;
- б) ні;
- в) не знаю.

7. Чи є у Вашої дитини секрети від своєї родини?